

MARIAN BOGDANOWICZ

(1888 — 1944)

170

Urodzony 20 września 1888 r. w Warszawie, studia ukończył w r. 1912 na politechnice w Pradze. Pierwszą posadę objął jako konstruktor w firmie J. John w Łodzi. Od r. 1916 poświęca się zawodowi nauczycielskiemu i pozostaje w nim do samego końca. Najpierw jako nauczyciel w szkolnictwie ogólnokształcącym i zawodowym w Łodzi, a od 15 maja r. 1933 jako dyrektor Śląskich Zakładów technicznych w Katowicach. Kierowanie tym zakładem skupiającym liczną młodzież, zróżniczkowanym na szereg wydziałów, wymagało dużych zdolności organizacyjnych i pedagogicznych. Inż. Bogdanowicz wykazał je w całej pełni, doprowadzając kierowany przez siebie zakład do pełnego rozkwitu. Równocześnie brał żywy udział w pracach Stowarzyszenia Naucz. Szk. Zawod.

Łata wojenne spędza wraz z rodziną w Warszawie. Przejścia wojenne i okupacyjne podcinają coraz bardziej jego słabe zdrowie. Mimo to bez wahania oddaje się na usługi pracy oświatowo-organizacyjnej w konspiracji, pełniąc w roku 1943 i 1944 funkcje kierownika działu szkolnictwa zawodowego technicznego w śląskim biurze szkolnym. Walcząc z coraz bardziej wzmagającą się chorobą, w krótkich chwilach między silniejszymi atakami choroby (serce) omawia sprawy przyszłej organizacji szkolnictwa zawodowego na terenie Śląska, opracowuje na piśmie plany. Wyczerpany kilkuletnią chorobą organizm nie wytrzymał przejść powstania warszawskiego. Inż. Bogdanowicz umiera w drugiej połowie sierpnia 1944 w mieszkaniu swego brata, przy ul. Górskiego 4. Pochowany został na podwórzu znajdującego się tam gimnazjum, będącego wówczas siedzibą jednego z batalionów oddziałów powstańczych.

Kazimierz Popiołek

BOGUMIL HOFFMANN
(1890 — 1944)

Urodził się 17 czerwca 1890 jako syn rolnika w Dąbrówce, pow. Sztum, na ziemi malborskiej. Gimnazjum ukończył w r. 1911 w Brodnicach. Jesienią tego roku zapisał się na Wydział Filozoficzny uniwersytetu berlińskiego, gdzie studiował do wybuchu wojny w r. 1914 historię i filozofię. Wojnę przeżył w armii niemieckiej. Jesienią r. 1919 wstąpił do armii polskiej; jako referent oświatowy w sztabie 17 dyw. piechoty dosłużył się stopnia kapitana. W czerwcu i lipcu 1920 r. działał na terenie plebisycytowym, gdzie w czasie agitacji w Kozłowie został przez tłum niemiecki pobity i pokaleczony, co ujemnie zaciążyło na jego zdrowiu i późniejszej działalności pedagogicznej. Jeszcze w czasie odbywania czynnej służby wojskowej podjął w r. 1920 studia na polskim uniwersytecie w Poznaniu. Z dniem 1 września 1922 r. rozpoczął pracę nauczycielską w Państwowym Gimnazjum Klasycznym w Chojnicach, gdzie początkowo uczył historii, geografii, łaciny i propedeutyki filozofii, później — przeważnie historii. Z początkiem roku szkolnego 1938 powołany został na stanowisko p. o. dyrektora Gimnazjum Państwowego w Nowym Mieście Lubawskim. Po wybuchu wojny 1939 roku H. został aresztowany w Suthofie. W czasie ewakuacji tego obozu zimą 1944 roku zmarł na terenie północnych Kaszub.

B. Hoffmann, syn odzyskanej ziemi malborskiej, pozostawił po sobie wśród licznej rzeszy uczniów wdzięczną pamięć jako dobry wychowawca i światły nauczyciel historii ojczyźnej. Miasto Chojnice pamięta go z pracy społecznej na polu oświatowym, w szczególności na odcinku działalności „Towarzystwa Miłośników Miasta Chojnic” oraz w wydawnictwie „Zaborów”, periodyku regionalnym, w którym czynnie współpracował, wkładał w niego swą inicjatywę i ogłosił następujące prace związane z Chojnicami i okolicą kaszubską: „Z historii Gimnazjum Państwowego w Chojnicach” (1935 nr 2—6 i odb.), „Leon Bukowski, pierwszy polski badacz języka kaszubskiego” (1936 nr 2 i w Pol. Słowniku Biogr.), „Lustracja starostwa człuchowskiego” (1936 nr 10—12), „Leśno i jego dzieżice” (1937 nr 7—9), „Herb miasta Chojnic” (1938 nr 1) ¹⁾.

¹⁾ Oprac. m. in. na podstawie akt pers. Kuratorium Okr. Szk. Pom. (Archiwum Państw. w Bydgoszczy) oraz danych uzyskanych od rodziny.

Andrzej Bukowski

KS. DR LEON HEYKE
(1885 — 1939)

Urodził się 10.X.1885 w Cierzni, pow. pomorski, jako syn rolnika. Do szkoły powszechnej uczęszczał w Bieszkwicach, następnie do gimnazjum w Wejherowie, które ukończył w r. 1906. Studia teologiczne odbył w Pelplinie, święcenia Kapłańskie otrzymał w r. 1910, po czym udał się na dalsze studia do Fryburga i Wrocławia. Tytuł doktora teologii zdobył na podstawie pracy „Die Moraltheologie der sieben apokalyptischen Sendschreiben” (Gdańsk 1913). W charakterze wikarego przebywał kolejno: w Lignowach, Lubawie, Gdańsku, Chojnicach, Kościerzynie, Chmielnie, Wygodzie i Kartuzach. Od r. 1920 do 1935 był prefektem Państwowego Seminarium Nauczycielskiego w Kościerzynie, po którego zlikwidowaniu przeszedł jako katecheta do tamtejszego Gimnazjum im. Józefa Wybickiego. Praca w seminarium nauczycielskim odpowiadała jego zamiłowaniu pedagogicznemu; był dobrym metodykiem nauki religii, w związku z czym ogłaszał artykuły w „Miesięczniku Katechicznym i Wychowawczym”, m. in. „O nowy katechizm” (r. 1927 zes. 8,10), „Katechizm i hereza” (1928 zes. 5), „Forma katechizmu” (1928 z. 7), „Metoda nauczania” (1928 z. 9, 1929 z. 1—2), „O koncentracji” (1929 z. 3); bywał także

Przegląd historyczno-oświatowy 15.9

prelegentem na kursach katechicznych, np. w r. 1933 w Pelplinie, gdzie znakomicie przeprowadził pokazową lekcję z dziećmi szkoły powszechnej. Młodzież otaczała go miłością i szacunkiem, a liczny zastęp nauczycieli z terenu Kaszub wiele zawdzięcza jego szerokiej wiedzy i mądrości życiowej.

Więcej, niż jako pedagog, Heyke znany był jako poeta kaszubski. Ważniejsze drukiem ogłoszone utwory: „Pieśni północne” (Gryf, 1911—12), „Bardzenskji wergle” („Druh”, 1922), „Kaszubskie Spiewe” (1927), „Podania kaszubskie” (1931), „Dobrogost i Miłoslawa” (cz. I „Miłoslawa” w „Pomorzu” 1923—25, cz. II „Wojewoda”, 1928, cz. III „I się stało” w „Gryfie” 1931—33 i w „Kaszubach” 1938—39), „Agust Szłoga” (1935), „Katilina” (1937). Wśród poetów kaszubskich wyróżnił się przede wszystkim jako utalentowany liryk. Poezję jego cechuje głęboka i serdeczna miłość ziemi i ludu kaszubskiego. W pełni sił twórczych rozstał się z życiem, zamordowany przez najeźdźcę hitlerowskiego 16.X.1939 w lesie szpęgawskim pod Starogardem¹⁾.

¹⁾ A. Bukowski: „Ostatni z trójcy młodokaszubskiej”, „Arkona” 1946 nr 11.

Andrzej Bukowski